

Kajti iz kamena je zrastel, le kamenu, tistemu sivemu kršu in tistim, ki živijo tam, ostane zvest. V tej zvestobi se mu utrjuje značaj in poraja ljubezen do poezije in ponosnega naroda iz dalmatinskega Zagorja.

Tako postane pesnik tega Zagorja. Njegove povesti so kakor iz kamena izklesane in tople in polne ljubezni kakor žarko solnce tiste krši in vroče kakor čudovita ljubezen Zagorcev.

«Mladost» je avtobiografija Dinka Šimunovića in se mi zdi nekak komentar vseh njegovih del. Zdaj, ko sem videl Zagorje in ko sem prebral to knjigo, mislim, prav razumem zbirko njegovih najboljih novel, «Mrkodol», in sem lahko prepričan o vrlinah romana «Porodica Vincich», ki ga ravno zdaj dokončuje, ter vem, da se mu pred leti n. pr. «Tudjinac» v založbi «Slovenske Matice» zato ni prav posrečil, ker je kot «bezkučnik» šel za njim iz svojega ponosnega Zagorja v «lacmansko» Primorje. Dinko Šimunović je močan kot Zagorec, med «boduli» mu domotožje ubija mehko, pesniško dušo.

Kakor vsa njegova dela, odlikuje tudi to, 143 strani obsezajočo samoizpoved krasen, čist, jasno zvoneč in mehko in milo doneč jezik. Stavčni slog je vzoren, izcizeliran. Vsaka beseda je na svojem mestu in trdna kakor bi res rastle iz kamena. Dinko Šimunović ljubi muzičnost stavka; besede so tako izbrane, da besedi, ki se končuje s soglasnikom ali samoglasnikom, po možnosti ne sledi beseda, ki bi se začejala s soglasnikom ali samoglasnikom. S to tehniko dosega neko zvokovno barvo in čist ritem skrbno izpiljenega stavka.

Čitanje te lepe knjige je prava slast; saj nas v marsičem spominja naše lastne mladosti. Kdor hočeš pristne poezije in hočeš, da v duhu še enkrat predrhtiš najlepši del svojega življenja ter obenem spoznaš Dinka Šimunovića glavo in srce, sezi po njej, ne bo ti žal.

Ivan Zorec.

Mažuranić, Ivan: Smrt Smail-age Čengića. Spremio i protumačio dr. Dragutin Prohaska. 3. izd. Beograd, 1920. 20 K.

Ta izdaja, ki jo je priredil lektor srbskohrvaškega jezika na univerzi v Pragi, je v vrsti izdaj tega epa (od prve, v l. 1846.) že enaindvajseta. Nastala je v prvi vrsti za šolsko porabo, vendar pa bo s svojim obširnim komentarjem dobro služila tudi onim izobražencem izven šole, ki bi se radi globlje in podrobneje seznanili z najlepšimi deli naše literature. Ponatisku teksta (str. 5 do 50) sledi obširen «Tumač», ki obravnava najprej «Značenje pesme» (53 do 54), potem «Kako je postala pesma» (55 do 66) in nje «Umetnički oblik» (67 do 75); sledi «Namera i učinak pesme» (75 do 83), «Predanje» (83 do 90) obravnava in opisuje vse dosedanje izdaje izvirnika in prevodov, «Literatura» (91 do 95) je pregled vseh dosedanjih spisov o tem epu in komentarjev k njemu, «Rečnik» (97 do 105) pa je razlaga njegovih tujk in težje umljivih lokalizmov. Povrh je še priložena J. Modestina «Karta Crne gore», ki kaže kraje, v katerih se dejanje epa vrši.

Strokovno oceno tega skrbno in spretno sestavljenega dela — Prohaska na tem polju ni začetnik! — prepuščam strokovnim glasilom, tukaj bi rad napisal samo majhen dodatek. Med prevodi, ki jih je izdajatelj naštel štirinajst, ni naveden eden najstarejših in najbližjih, namreč slovenski, kar je nekam čudno. Izdajatelju bi bilo namreč treba samo pogledati v Simonićevo «Slovensko bibliografijo», pa bi bil videl, da je Bilčev slovenski prevod «Smail-age»

izšel v posebni knjižici že leta 1870. in da je ta izdaja ponatisnjena iz istega letnika «Novic». To bi bil v kronološki vrsti peti prevod, kar vsekakor ni brez pomena. Če pa bi izdajatelj vzel ta prevod ali v ponatisku ali v «Novicah» v roke, pa bi bil videl, da je v resnici še mnogo starejši. Bilc mu je namreč na obeh mestih dodal sledečo opombo: «Preteklo je že mnogo let, kar je bilo po «Glasniku» naznanjeno, da pride v «Cvetju iz domačih in tujih logov» na svetlo moja prestava prekrasne Mažuranićeve pesmi «Smrt Smail-age Čengića». Al razne okolščine bile so krive, da ni takrat pesem tiskana bila. Popravil in opillil sem jo še sèm ter tje, in jo tukaj slovenskemu svetu izročam, da se napaja krasote narodne in zares veličastne poezije.» Iz teh Bilčevih besed je pač jasno, da je bil prevod končan že davno prej in da ga je pozneje samo še «sem ter tje» pilil in popravljal. Toda kdaj je bil končan? To nam pove naznanilo Janežičevega «Cvetja».

«Slovenski glasnik» je bil namreč že v svoji prvi številki iz leta 1862. na str. 35. prinesel glede nameravanega «Cvetja iz domačih in tujih logov» literarno naznanilo, v katerem pravi med drugim: «Ta zbirka slovstvenih del se je ravno kar začela natiskovati. Prvi vezki bodo obsegali v prvi vrsti Schillerjevo tragedijo «Wilhelm Tell», ki jo je poslovenil g. Fr. Cegnar, v drugi pa «Apologijo» in «Kritona» od Platona v I. Božičevi prestavi. Za temi deli pridejo Goethejeva «Ifigenija», Demosthenovi «državni govori», Ksenofontove «Memorabilia», «Ajant» od Sofokla, Mažuraničev «Čengić Aga» in še druga dela, ki se pripravljajo za natis.» Prva vrsta, o kateri govori naznanilo, bi naj prinašala prevode modernih del, druga pa — pod skupnim naslovom «Hellada in Roma» — prevode iz antične literature. Glede «Čengića», ki je bil po tem programu namenjen za prvo vrsto, izvemo iz tega naznanila, če ga kombiniramo s poznejšimi Bilčevimi besedami, da je bil prevod leta 1861. v rokopisu že gotov. Tako bi bil slovenski prevod — v rokopisu — drugi prevod. Prvi, najstarejši, je češki, ki je bil leta 1860. že tudi natisnjen, tretji pa poljski, ki je leta 1862. tudi že izšel.

Te opazke nikakor ne nameravajo zmanjšati vrednote zaslužnega izdajateljevega dela, ampak so samo skromen prispevek k Mažuraničevi bibliografiji. Saj bo kmalu potrebna nova izdaja, v kateri bo izdajatelj sedaj lahko dal Mažuraniču, kar je Mažuraničevega, in Bilcu, kar je Bilčevega. J. A. G.

Bauernfeld E.: Dnevnik. Veseloigra v dveh dejanjih. Prevel in za slovenski oder priredil Rudolf Dobovišek. Celje. Natisnili brata Rodé in Martinčič. 1921. 61 str.

Potreba po igrah, primernih za odre na kmetih, je brez dvoma velika, in nujnost, da se odpomore temu zlu, nič manjša. Toda odločno moramo biti proti temu, da to mizerijo izkoriščajo ljudje, ki nimajo okusa, da bi znali kaj poštenega izbrati, kaj šele, da bi nam stvar podali v vsaj za silo primerni obliki. Taki naglo in brez umevanja skrpani izdelki so atentat na našo književnost in potrata našega časa in denarja. —i.

